

SLOVENSKA.

Razporoka. Pavel Bourget. O „Razporoki“ Bourgetovi, ki jo je g. A. Kalan prevel v slovenščino in je izšla v prvem zvezku „Leposlovne knjižnice“, smo v 11. številki že napisali oceno. Tu prinašamo drugo oceno tega dela, ki je vredno, da se z njim bližje seznanijo Slovenci, posebno sedaj, ko je postalo vprašanje o razporoki tudi pri nas aktualno.

* * *

STOLP VETROV NA ATENSKEM TRGU.

Nova „Leposlovna knjižnica“ se je vpeljala v slovensko književnost z enim onih znamenitih del, ki razburjajo čitajoče občinstvo, ker mu segajo globoko v dušo in ga primejo tam, kjer je najobčutnejše, a hkrati stoji na toliki umetniški višini, da ga ni mogoče prezreti ne odriniti zaradi tendence. Snov mu je zajeta iz velikih duševnih bojov nove dôle, ki so postali tako splošni, da napolnjujejo celo javnost z bojnimi klici, hkrati pa segajo v najskrivnejše tajne domačega ognjišča. In ravno to zvezo med domačo srečo in javnim zakono-

davstvom, med dušnim mirom zasebnika in med kulturnimi boji človeštva nam slika Paul Bourget z mojstrsko jasnostjo.

Pisatelj je član francoske akademije, torej o njegovi pisateljski veljavi ni dvoma. Francoska književnost je od nekdaj bila programatična za druge in je zaorala tako globoke sledi v svetovno slovstvo, da kažejo njen vpliv književnosti vseh drugih narodov. Že od srednjega veka dalje pa se zasledujeta dve smeri, ki gresta vzporedno druga poleg druge: Ena

je spiritualistiška in razvija krščanske vzore, druga je protikrščanska in deluje enkrat s tisto lahkoživo dovtipnostjo, ki je postala tipična kot „esprit gaulois“, drugič pa z debelimi in težkimi sredstvi najbrezobzirnejšega naturalizma. V najnovjšem času sta si ti dve struji stopili nasproti v dveh imenih: Bourget in Zola.

Bourget je začel svojo pisateljsko pot kot novodoben brezverec. Francoska meščanska družba, ki se je odtujila krščanstvu, je dajala snov njegovim romanom, a s tvarino tudi svojega duha. Bourget je velik dušeslovec in se

je vglabljal v najtajnejše finese človeškega čustvovanja. Kot pravi salonski pisatelj je izbiral delikatne snovi, in jih analiziral s fino eleganco v svojih romanih. Kot essayist je razpravljaval o velikih pisateljih moderne dôle in tudi v njih raziskaval pred vsem dušeslovno in ideelno stran. Pri tem se je ohranil na neki višini moralnega naziranja, ki ni bila — vsaj vedoma ne — posledica verskega mišljenja, ampak izraz naravne tankočutnosti in laiškega takta. Imel je svojo moralo, ki mu je branila, da bi se ponižal v one globine, v katere so